

Now we fly, Sir

Aamulla odottelin bussia 57 minuuttia.

En ollut yksin. Se lähti ennen kuin istuin. Jo ensi kulmassa tarkkailimme poikittaista autovirtaa viitisen minuuttia, sitten vertikaaliseen autojonoon matelemaan campuksen läpi. Siihen verrattuna loppumatka vain sujahti.

Bussipysäkiltä kääntyessäni ensimmäinen vartiomies. Kohtelias kädenheilautus, sadan metrin päässä toinen vartiopiste ja siitä viisikymmentä metriä - kolmas.

Perillä. Tänne eivät tankit aja vahingossa.

Pyöröovista sisään - energiansäästöä - kaikki kolikot, tupakka-askikin, siinä on metallia, ja muut kantamukset läpivalaisuun. Kroppa metallinpaljastimeen. Sama rutiini tupakalla käydessä.

Minut pysäytti vinkuva yhtäjaksoinen hälytysääni. Vyö...
Vaihdoin tänään vyön...

- Voitteko nosta kätenne kuin siiviksi, sir.
- Now we fly, Sir.
- It's OK. Metallinpaljastimesta täytyy edetä kolme jalkaa. Jos pysähdytte, sir, se hälyttää.

Siksi varmaan seisoi kahden ja puolen jalan päässä vastassa, huomasi ajattelevani.

- Henkilökorttinne, sir.

Minulla oli oma henkilökortti. Sitä varten minut määrättiin täyttämään lomake, jossa kerroin mitä aioin tehdä. Sitten kameran eteen. Kaikki sujui ripeästi. Kortti on voimassa kolme vuotta.

Alakertaan hissillä, lukolliset kaapit, neljännesdollari sisään. Takaisin ylös.

Kulman takana kulkuvan tarkastus, pyyhkäisy tietokoneelle. Olen saapunut suljetulle alueelle. Ei omia tavaroita, ei papereita, ei kyniä mukaan. Niitä on kerroksessa.

- Muistakaa ilmoittautua omassa kerroksessanne, sir.

Avaraan saliin. Ilmoittautuminen, uusi henkilökortin pyyhkäisy lukulaitteeseen.

Ensimmäisellä kerralla minut saatettiin virkailijan huoneeseen:

- Kertokaa, mitä haluatte.

Kerroin.

- Teidän on mentävä erikoismiehemme luo. Odottakaa, haen saattajan.

Matkasimme parin suljetun oven läpi. Seinällä taas kyltti: "Tästä saa edetä vain saattajan kanssa".

Neuvonpito sujui mutkattomasti. Palasin paperipinon kanssa, saattajakin tuli ripeästi. Ensimmäinen lomakekin oli täytetty yhdessä.

Sain mitä halusin.

Kopiokoneelle. Sitä ennen virkailijan luokse. Hän tarkasti laatikon, hyväksyi ja antoi tarran: "Declassified".

Luottamukselliset, salaiset ja erittäin salaiset vaativat tarran. Kopiokoneella ei ollut jonoa. Ilma sisällä oli viileä.

- Five minutes starts at 9:03.

Siis sittenkin jono.

Kopioidessa tuli hiki. Mittari tikitti, ja rahaa kului rutkasti, 60 dollaria.

Poistuin. Alaovella tarkastus, paperit käytiin yksi kerrallaan läpi.

"Minusta tuntuu, että olen ansainnut hot dogini", sanoin.

"Now I fly. Back home. Hauskaa kesää."

Hymyilimme molemmat, leveämmin kuin arkistossa on tapana.

Helsingissä 6.5. 2002

Jari Sedergren

Päätoimittaja Jari Sedergren työskenteli huhtikuun
Yhdysvaltain kansallisarkistossa Marylandissa.

ENNEN JA NYT

Historian tietosanommat